

Een man, een woord

Imma Monsó

Een man, een woord

Roman

Uit het Catalaans vertaald
door Elly Bovée

Eerste druk
2007

Menken Kasander & Wigman Uitgevers
Leiden

Deze uitgave werd vertaald met
een subsidie van het Institut
Ramon Llull.

Oorspronkelijke titel:

Un home de paraula

© 2006 Imma Monsó

Nederlandse vertaling:

© 2007 Elly Bovée /

Menken Kasander & Wigman

Uitgevers, Leiden

Foto omslag:

Getty Images

Foto auteur:

© Luis Miguel Palomares

ISBN 978 90 74622 61 5

NUR 302

www.mkw-uitgevers.nl

And other strains of woe,
which now seem woe,
Compar'd with loss of thee,
will not seem so.

Shakespeare, *Sonnets*

A, B... A?... B?... Introitus

Ik weet niet meer hoe het was voor ik hem leerde kennen. Ik weet alleen dat ik heen en weer liep met mijn eieren, op zoek naar een plek om ze allemaal neer te leggen want ik had een hekel aan het idee ze over verschillende schalen te verdelen, ze van elkaar te scheiden. Ik wilde ze in één mand. Toen ik El Cometa leerde kennen, na een harde leerschool in de liefde, bereikte ik dit grote doel. Het Grote Doel. Onrust, warmte, hersens, tederheid, troost... Eensgezindheid en verschil van mening. Passie en compassie... rustig haardvuur en opwindend avontuur, alles in dezelfde blik. Diepe vriendschap en wilde erotiek, alles in hetzelfde nest. Vurige, sterbezaaide nachten en een lezende man op de bank met zijn pijp ernaast, alles in hetzelfde scenario. Zomerse onweersbuien en de vertrouwde mist, alles in hetzelfde landschap. Ik hoefde niet meer van mijn plaats. Daarvoor was geen reden. Ik hoefde nergens meer heen. Alles was daar, op een gereduceerde plek, binnen mijn bereik.

Goed, ik heb het over eieren gehad omdat mijn poëtisch voorstellingsvermogen altijd al tamelijk huiselijk is geweest. Ik heb nog een overgeërfd heimwee naar het platteland, ik heb de kosmopolitische dampen van de grote stad nooit kunnen veredelen, al helemaal niet na zestien jaar samenleven met El Cometa. En het beeld van iemand die met eieren rondloopt, op zoek naar een mand om ze in te leggen, is inderdaad erg landelijk. En ook erg persoonlijk. Want van dit beeld herinner ik me heel goed de

oorsprong. Ik was waarschijnlijk ongeveer tien en de dagelijkse thuiskomst van mijn moeder was nooit saai. Niet dat ze belangwekkende dingen meemaakte, maar aan wat haar overkwam schonk ze veel aandacht. Dat maakte haar tot een levendige vertelster die haar triomfantelijke thuiskomst meestal inleidde met een openingszin waarvan ik automatisch een kleurrijk beeld voor me zag. ‘Leg nooit al je eieren in dezelfde mand,’ was haar oordeel toen ze op een avond thuiskwam. Blijkbaar had ze die ochtend met de directeur van haar bank, of liever, met *haar* bankdirecteur gesproken over de diverse mogelijkheden om haar spaargeld te beleggen. En hij had haar geadviseerd het te spreiden, een advies dat ongetwijfeld niet nieuw was voor haar, maar de man had deze beeldende en landelijke formulering gebruikt, en dat had de dingen helderder gemaakt; het is immers bekend dat dingen die we maar half begrijpen opeens helder worden als ze door iemand met treffende woorden worden samengevat.

Die woorden hadden haar volledig overtuigd en ze probeerde die overtuiging aan mij over te brengen. Maar dat was niet gemakkelijk. Aangezien ze mij de woorden toewierp met de stelligheid van een rotsvaste uitspraak, bekleed met een onweerlegbare macht, kwam onmiddellijk mijn strijdlustige natuur naar boven, en nam ik ze in ontvangst om er een betekenis aan te geven die tegengesteld was aan de oorspronkelijke. En ik bleef voorgoed vastzitten aan het beeld dat door de uitspraak was gewekt. Ik zag mezelf als negen- of tienjarige zingend door een met veldbloemen bezaaid weiland lopen, met de eieren in mijn rok, op zoek naar een plek om ze *allemaal* neer te leggen. De woorden ‘bank’, spaargeld’ en ‘de eieren spreiden’ werden

onmiddellijk uit mijn geest gewist. Het beeld van de boerderij en het weifelende meisje dat weilanden en struikgewas doorkruiste met haar rok vol kostbare eieren trok het meest mijn aandacht. Ik zag haar als een versie van het dromerige melkmeisje met de kan op haar hoofd, maar het had niets met geld te maken, zoals bij het melkmeisje, dat van nature handelaarster is en haar gewin wil vermeerderen, nee, niets daarvan...

In elk van mijn eieren zat een universum dat bestond uit hartstochten en verlangens die allemaal met de liefde te maken hadden, jazeker, de liefde, slagen in de liefde, ware bron van het geluk, dat was de enige uitdaging die me interesseerde. Het was de tijd dat een carrière voor de meeste meisjes van mijn leeftijd de grootste uitdaging was, ze wilden wetenschapper bij de NASA worden of medewerker bij de Hoge Raad of iets dergelijks. En bij degenen die het huwelijk als doel hadden, ging het niet zozeer om het beleven van een passie zonder einde, dan wel om het starten van het huis- en kinderenbedrijf dat veronderstelt dat je met een man leeft om hem vervolgens te vergeten en je ten volle aan huis en nageslacht te wijden, of aan de fysica of de chemie. Maar ik wilde de Absolute Liefde beleven, een liefde die genoeg zou hebben aan zichzelf, een moeilijke liefde, rijk, complex, een liefde waarbuiten ik niets nodig zou hebben. Want daar zou alles zijn. In één en dezelfde mand: de fysica en de chemie, de muziek en de logica, het nageslacht en de transcendentie. Geen verstandige spreiding van mijn liefdesschat, geen sprake van: ik wilde de voldoening van elk van mijn talrijke en veeleisende behoeften in één en dezelfde persoon vinden, en alles zou dan voor die persoon zijn. Alles wilde ik in één

enkel wezen, in één enkel toevluchtsoord, alles binnen handbereik, zo moest het zijn, en anders niet.

Ik vond de mand in de lente van 1987, en in de herfst van 2003 explodeerde hij in duizend stukken. Niemand is voorbereid op een plotselinge explosie van *alle eieren*, tenzij er sprake was van een zorgvuldig aftellen. Anderzijds is het ook niet gebruikelijk ze allemaal op dezelfde plek te hebben; veel mensen zijn voorzichtig en volgen de adviezen van hun bankdirecteuren op alle terreinen van hun leven; dat ga ik misschien voortaan ook wel doen. Als ze bijvoorbeeld gefascineerd zijn door een dichter die elke avond een gehoor van jonge vrouwen in vervoering brengt, dan hoeven ze die niet tot echtgenoot te nemen. Ze kunnen naar hem gaan luisteren en daarna naar huis gaan met hun vriend, die misschien alleen maar geïnteresseerd is in boeken over boekhouden en zwarte magie. En als ze betoverd worden door een violist dan hoeven ze die niet noodzakelijk mee naar bed te nemen, hem tot vader van hun kinderen te maken en hem aan het fornuis te zetten om marmitakos te bereiden. Of als ze bijvoorbeeld in de ban raken van een talentvolle kok, dan hoeven ze met hem niet ook nog ingewikkelde gesprekken over het culturele verval te kunnen voeren, het is niet noodzakelijk dat degene die ze als maestro bewonderen tevens minnaar, vader, vriend, toevlucht, criticus en metgezel is.

Gelukkig hoeven weldenkende personen om het sociale netwerk in stand te houden niet te worden betoverd, gevangen, gevoed, onderhouden, tegengesproken, vergezeld en vermaakt door één enkele multifunctionele persoon. Ze hebben koks om te koken, violisten om naar te luisteren, dichters die verzen voorlezen, humoristen voor het

lachen, minnaars voor het vrijen, psychotherapeuten ter verlichting van hun neuroses en echtgenoten om mee samen te leven en gezelschap aan te hebben. En die zijn er in allerlei soorten. Als men werkelijk alle eieren in dezelfde mand wil hebben dan zou de maatschappij, zoals ze is bedacht, heel slecht functioneren. De restaurants zouden sluiten, de orkesten zouden ermee ophouden, de dichters zouden zwijgen, want met zo'n soort mand had iedereen alles in huis wat hij nodig had, en dus?...

Wat dus?

Dus heeft de Absolute Liefde altijd iets subversiefs. Iets gevaarlijks. Want in de diversificatie, in de correcte distributie van de eieren, kan iemands minnaar wegvallen, kan men een metgezel verliezen, de vader of de kok, of kan een hartstochtelijke roeping niet tot vervulling worden gebracht, maar normaal gesproken blijft er altijd iets over om op terug te vallen. Maar als je alles concentreert... Ik wist dat ik met mijn hang naar concentratie een zeer groot risico liep. Maar de dreiging van groot leed heeft me nooit verhinderd mijn ambitie te volgen om alle eieren in één mand bijeen te brengen, het spijt me dat ik mezelf herhaal.

Het loonde de moeite.

En nu dan (enkele dagen geleden) de explosie. Vanaf nu weet ik niet goed meer hoe het verder moet. Natuurlijk, het eerste waar een werkster van het woord aan denkt als haar nest voor haar ogen in duigen valt is het met woorden te reconstrueren. Voor ons de meest solide wijze om de leegte te bezweren. Schrijven is altijd een goede manier geweest om erachter te komen hoe het verder moet. Je gaat schrijven en je komt erachter. Je gaat schrijven en het gebeurt. Je begint aan een verhaal en je weet niet waar het

zal eindigen, en je schrijft om erachter te komen waar het naartoe zal gaan. Of, om bescheidener te zijn, je schrijft om te ontdekken wat de volgende stap zal zijn. Ik weet wat de volgende stap is: over hem praten, over het leven samen met hem, over het leven zonder hem. Ik ben trouwens niet de enige die dat doet. Zijn spoor is diep en vruchtbaar. Zijn vriend D. had het gisteren over een theaterstuk dat op hem is geïnspireerd. Zijn vriend Z., een zeldzaam talentvolle ex-leerling van hem, stuurt me gedichten over hem. Zijn vriend R. zal in zijn volgende boek over hun gemeenschappelijke jeugd schrijven. Ik zal dus een van de vele versies geven, een volgende versie. De mijne.

Hij was een geboren muze, El Cometa. En hij hoefde niet dood te gaan om ons dat te doen beseffen. Dat zei ik altijd, want iedereen zei natuurlijk altijd tegen hem dat hij aanleg had voor schrijver, en dus zei ik voor de verandering dat hij meer aanleg had voor muze. Dan werd hij boos, en lachte. Hij lachte en schreef. Hij lachte en leefde. Hij lachte en bestond. Hij lachte en dronk. Hij lachte en ging tekeer. Hij lachte en grilde kabeljauw. Hij lachte en zong de *Johannes Passion*. Amen.

En zo inspireerde hij ons met zijn doen en laten. Er zijn beslist mensen die aanleg voor personages hebben, alsof ze ons op de een of andere wijze oproepen om hun verhaal te vertellen, omdat ze er zelf geen zin in hebben, of geen tijd, of omdat ze bijvoorbeeld met andere dingen bezig zijn. Zoals gedichten voordragen aan een onbekende vrouw, naar een vriend luisteren die problemen heeft of

ansjovis schoonmaken met zo veel overgave dat er nauwelijks nog energie over is om het te beschrijven.

En dus moet een ander het doen. Zoals ik nu. Ik heb in deze dagen niets anders te doen. Ik schrijf over de rauwe pijn, de meedogenloze pijn, ik schrijf over wat gedoemd is te worden weggevaagd. In feite gaat wat hier te lezen staat over wat ik nu schrijf, over wat al weggevaagd is. Men leest over iets wat al weggevaagd is. Want de meedogenloze pijn brengt niets, ze maakt haveloos en kaal. Elke lezer met een beetje gevoel kan zich gemakkelijk voorstellen wat de dood van een geliefde betekent, als hij het al niet zelf heeft ondervonden. Het beste dat je dus kunt doen met die schrille pijn, als je haar hebt laten gaan, is haar weg te vagen zoveel je kunt. Haar weg te vagen tot een andere natuurlijke motor haar komt aflossen. Bijvoorbeeld de verbazing.

Dat liefde blijft voortduren is iets wat me altijd zal verwonderen. Dat ze bestand is tegen het samenleven, de sleur, de al bekende gebaren, dat is voor mij heel bijzonder. Zo was het in dit geval, en ik had het nooit eerder ervaren. Vandaar mijn verwondering. Als motor is verwondering vrolijk, productief; ze werpt raadsels op die je moet oplossen. Door deze motor aangedreven schrijf ik en wis ik uit, glimlachen aan de duisternis ontlokkend, iets wat ik elke dag een poos doe, een poosje maar, want dit is een boek dat in kleine porties geschreven wordt, alsof de toetsen van mijn keyboard branden. Een poosje, niet langer dan een uur achter elkaar. Het brandt.

Om te schrijven moet ik wat orde aanbrengen. Ik zal mijn hoofdstukken A en B noemen, anders dwaal ik te snel af. Ik hou ervan mijn natuurlijke neiging tot wanorde te be-

strijden door te classificeren en te ordenen. Daarom antwoord ik altijd met cijfers en percentages; en in brieven bijvoorbeeld werk ik altijd met punten, punt A, punt B, punt C. Anders weet ik dat, als ik mezelf maar de geringste vrijheid geef om af te dwalen, de tijd niet meer telt. Net als in de auto, als ik geen haast heb en me laat gaan. Ik vind het heerlijk om op goed geluk en intuïtief op mijn bestemming te komen. Daarom vind ik het ook prettig om naar een parkeerplaats te zoeken. Dat is een van de beste momenten van de dag, vooral als ik in een lastige wijk van Barcelona moet zijn. Maar vooral nu hij er niet meer is en ik nog meer tijd heb, nu ik het gevoel heb dat de tijd ledig is geworden, vind ik het fascinerender dan ooit om naar een parkeerplaats te zoeken. Het is een activiteit die de verveling geen kans geeft: je moet geconcentreerd op de voetgangers letten die op een bepaalde manier lopen, de manier waarop iemand loopt wanneer hij naar zijn auto gaat, alsof hij hem zoekt of er vanuit de verte naar kijkt en al van tevoren van het trottoir af stapt, of zijn jas losknoopt, of met de sleutels rammelt; enfin, het is een activiteit die een relatief onmiddellijk nut heeft en uiteindelijk beloond wordt. Vroeg of laat vind je een parkeerplaats, en je hebt het gevoel werkelijk iets nuttigs en tevens moeilijk bereikt te hebben. En op die eenvoudige wijze lukt het je de tijd te doden, iets wat mijn grootste obsessie is, hoe voortaan de tijd te doden. Ongetwijfeld zal ik nu nog vaker met veel plezier ronddolen in de stad of op de autoweg, het maakt niet uit waar, het gaat om het ronddolen, te voet of met de auto, alsof de plattegronden en navigatiesystemen nog niet zijn uitgevonden, dat is het leuke ervan. Een beetje naar de zon kijken, of hij aan deze of gene zijde ondergaat, en in de 'goede richting' gaan, zonder verdere

referenties. Het drijft mijn vrienden tot wanhoop als ze met mij meerijden in de auto. ‘Komen we er wel?’ vragen ze, als ze merken dat ik heb besloten een omweg te maken via Sant Gervasi om van de Carrer Enric Granados naar Francesc Macià te komen. ‘Tot nu toe ben ik er nog altijd gekomen,’ antwoord ik, in de hoop dat ze een beetje zullen nadenken over deze onbetwiste waarheid. Maar ze zullen me nooit begrijpen, vrees ik.

Hoe dan ook zal ik nu nog vaker de tijd doden in de auto, ik zal er met plezier uren in doorbrengen, maar zover ben ik in feite nog niet; pas sinds enkele dagen is hij (hoe noemen ze dat: ‘dood?’), en ik denk er niet over om te gaan ronddolen, in de stad noch er buiten. Integendeel, ik kom nog nauwelijks in beweging, ik breng de dag thuis aan de computer door; en als ik de deur uit ga, volg ik altijd hetzelfde traject, want anders, wie weet, wie weet... Wie weet wat er allemaal kan gebeuren als ik de weg kwijt raak.

Om dus niet te verdwalen in dit wegenet van woorden, moet ik ordening gaan aanbrengen, want wie weet wat er anders gebeurt. Een eenvoudige ordening bijvoorbeeld. Hoofdstukken A, hoofdstukken B. In de hoofdstukken A zal ik vertellen hoe we elkaar leerden kennen, over mijn leven met hem. In de hoofdstukken B over hoe ik hem verloor, over mijn leven zonder hem. Het zal me ook helpen als memotechnisch foefje, aangezien mijn geheugen me de laatste tijd in de steek begint te laten: de A van Adam, van affectie, de A van ademhalen. De B van barbaars, van bruutheid, van opnieuw uitbotten. Gemakkelijk te onthouden.

Het is ook een praktische ordening voor een eventuele lezer, want het biedt hem de mogelijkheid steeds een hoofdstuk over te slaan zodat de teerhartige lezer zich kan onttrekken aan de barbarij van de dood en de benardheid van de ziekte, en ook aan de bevrijding van de pijn en de blijdschap hierover, kortom aan alles wat in feite nogal barbaars is; anderzijds kunnen zij die verhalen over gelukkige liefdes saai vinden (verhalen die, omdat ze over gelukkige liefdes gaan, altijd iets onnozels en meelijwekkends hebben) zich de A-hoofdstukken besparen. Dit alles brengt me bij het probleem van de namen. In deel A, verteld in de derde persoon, moet ik de personages namen geven, dat is wel zo handig. En dat is een lastig punt. Want we hadden geen namen voor elkaar.

We verloren onze namen toen we elkaar leerden kennen. Dat was het eerste dat we deden, afzien van onze namen. Mijnerzijds heb ik nooit goed geweten wat ik met mijn naam aan moest. Het idee dat ik op elk moment van de dag met dezelfde naam aangesproken zou kunnen worden, ongeacht de situatie, houding of gemoedsgesteldheid van degene die me aanspreekt, heb ik altijd vreemd gevonden. Ik heb zelfs moeite met de gewilligheid waarmee mensen hun naam aanvaarden. Of met het enthousiasme, want er zijn er die zichzelf te pas en te onpas bij hun naam noemen, ook als het helemaal niet noodzakelijk is, en die zichzelf zelfs standjes geven. ('En ik zei tegen mezelf: "Jordi, dat had je niet moeten doen!"') Of van die stelletjes die als ze maar met zijn tweeën zijn elkaar nadrukkelijk bij de naam noemen, alsof er verwarring zou kunnen bestaan. ('María Rosa, waar heb je mijn sigaretten gelaten?') En als de ander het niet hoort dan wordt de vraag herhaald... inclusief de naam.

Wel, El Cometa en ik hadden toevallig dezelfde aversie tegen het noemen van onze namen. Ik had er een hekel aan mezelf of hem te laten strikken door de vaste identiteit van een naam. Hij van zijn kant leek eveneens afkerig van het noemen van mijn naam; ik kan me niet herinneren dat hij me ooit bij mijn roepnaam, en nog minder bij mijn wettige naam noemde als hij me een briefje schreef of opbelde. In elk geval hadden we een naam nooit zolang in gebruik dat hij de veronderstelde functie van etiket kon vervullen. Onze namen veranderden steeds, soms duurden ze maar even, soms dagen, soms verdwenen ze en keerden ze terug, vervormd, verkort, verhaspeld, we spraken in vreemde talen met elkaar en gaven elkaar vreemde namen. Maar ze vormden nooit een probleem voor ons, alleen wanneer ze vastgelegd moesten worden.

Ik veronderstel dat het daarom zo lang duurde voor we onze dochter een naam gaven: het was niet de keuze van de naam, maar het idee dat we haar er een voor altijd moesten geven. Onze vrienden zeiden: 'Kinderen moet je een naam geven. Een vaste naam. Anders raken ze in de war.' 'Ze heeft wel andere redenen om in de war te raken, en geduchtere ook,' zei ik. El Cometa was veel verstandiger dan ik als het om kinderen ging. Hij vond dat kinderen een naam moesten hebben, zonder twijfel. Maar hij was helemaal niet geïnteresseerd in dat gedoe van het kiezen van een naam. En aangezien hij weigerde namenlijstjes te maken en voor de mooiste namen te stemmen en daarna de stemmen te tellen, en ik het niet nodig vond veel moeite te doen omdat we hem toch nooit zouden gebruiken, duurde het behoorlijk lang voordat we er een kozen.

We kozen hem op de dag dat we terugkeerden van een reis naar Graubünden, een reis die om velerlei redenen, die er nu niet toe doen, voor ons sinds het begin van onze relatie was veranderd in een soort symbolische pelgrimage naar een plek die ons onvergetelijke herinneringen opleverde. ‘Sils, naar Sils-Maria?’ vroeg ik, die toen nog geloofde dat het leven een plaatjesboek van Grote Prachtige Momenten was. ‘Laten we het op María houden,’ zei hij, traditioneel als hij was. En zo gezegd, zo gedaan. De vorige dag hadden we ’s middags gegeten op een plek in Silvaplana waar je niets anders hoorde dan het zoemen van de bijen, het ruisen van de bomen en het tikken van het bestek van de schaarse gasten, een bijzonder gelukkige combinatie van geluiden. ’s Avonds was er een indrukwekkend onweer losgebarsten boven de Corvatsch, die we vaag door de wolkenmassa heen vanuit het raam van onze kamer konden zien. En het was de dag daarna, toen ’s ochtends de eerste zonnestralen het bedauwde gras langs de kant van de weg deden glinsteren en we in de richting van de Oostenrijkse grens reden, zonder dat we het wisten – ik weet het nu pas – de laatste keer dat we die plek samen verlieten, het was de dag erna, in de auto, dat we de naam kozen.

Iedereen leek tevreden over de naam van onze dochter. María, naam der namen, een zo algemene, zo nominale naam dat het bijna geen naam lijkt. We dachten dat dit ons misschien de kans bood de naam zo snel mogelijk te vergeten en ons te concentreren op de persoon. We hadden ons overigens met alle gemak van de naamkwestie af kunnen maken, want het meisje arriveerde met een naam die haar gegeven was door de Chinese organisatie die haar aan de oever van de Yang-Tsé had gevonden. Het was een

Chinese naam die ons wel beviel, maar hij was niet gemakkelijk te gebruiken of te veranderen in iets wat ongeveer hetzelfde klonk. Je moest de naam op de juiste toon uitspreken, als je dat niet correct deed dan negeerde het kind ons met volslagen minachting. Ze reageerde echter blij verrast toen ze zich María hoorde noemen, ze ging voor de spiegel van de hotelkamer staan en herhaalde de naam urenlang, alsof ze zichzelf net ontdekt had. Voor het eerst verzoende ik me met namen; ze konden iemand zelfs gelukkiger maken. In ieder geval was het duidelijk dat de nieuwe naam haar beviel, hoewel ze dat nog niet met woorden kon zeggen; misschien waren het in werkelijkheid andere dingen die haar bevielen in dit nieuwe leven 'met eten en met kusjes', zoals ze altijd zegt, en was al het overige de vrucht van het toeval.

Wat wel vast staat is dat het hebben van een dochter me leidde naar een reële wereld die voor mij tot dan toe vrijwel onbekend was. Zo ontdekte ik bijvoorbeeld dat in het leven van een kind een naam van kapitaal belang is. Evenals in dat van de ouders. Het is heel lastig als je steeds moet zeggen: 'Ik ben de moeder van Dinges' en zo door het leven moet in een kinderwereld die ook de jouwe wordt. Bovendien zijn de situaties om het kind te roepen talrijk: zinnen als 'trek je pantoffels aan', miljoenen malen per dag uitgesproken in miljoenen gezinnen, maken ongetwijfeld meer indruk als ze voorafgegaan worden door de naam, die het kind de kans ontnemt zich te drukken. Kortom, dat van die naam was een goed idee, hoewel we binnen de intimiteit van onze relatie, die nu in een trio veranderd was, doorgingen met het verzinnen van namen die pasten bij het moment en het spreken van vreemde talen die ons elke dag weer nieuw leken, en het kind, verrukt met het

spel mee te kunnen doen, leek te genieten van de eindeloze, afwisselende combinaties die de klanken ons bieden.

En nu, na het drama, verander ik nog steeds zoals altijd haar naam, een naam die van veel dingen afhangt. En dat doet ze ook tegenover mij. Vaak hangt het af van mijn reizen. Bij mijn terugkeer uit Mexico noemde ze zichzelf gedurende enkele dagen Híjole, toen we een paar dagen samen waren hield ze het op Churubusco, een wijk in Mexico-stad, en later noemde ze zich een avond lang Pozole, want we waren gek op de lekkere soep die onze vrienden uit Querétaro ons lieten proeven. Ze heeft een merkwaardige gevoelsrelatie met de namen die ze geeft en die ze haar geven, soms heeft ze er behoefte aan een bepaalde naam te horen. ‘Vandaag wil ik alleen maar namen horen die met Ga beginnen,’ zegt ze bijvoorbeeld. ‘Noem me Ga...Gaguín...’ En we begrijpen haar onmiddellijk. Ik weet dat dat betekent dat ze een knuffeldag heeft. Laatst heb ik in een van haar schriftjes ontdekt dat ze een aantal van de namen die haar vader haar gaf heeft opgeschreven. Vaak eindigden ze op ‘ix’, ik weet niet of dat komt doordat ze allebei zo van de wereld van Asterix hielden. ‘Píulix’ was de laatste van die lijst. Zo zal ik haar noemen in dit verhaal. Goed, ik heb in elk geval al één naam.

Een naam uitkiezen voor de vertelster is wat gecompliceerder. Als symbiotisch wezen gedurende een periode van zestien jaar, zal ik natuurlijk een van de namen uitkiezen die hij me gaf. Maar welke? Sommige zijn niet bestemd om hun intimiteit te verlaten. Hij gaf ze me naar gelang zijn stemming en het weer, en ze waren voor mij zijn mooiste geschenken. Het konden namen zijn van dieren uit het Juratijdperk, zoals Velociraptor; of van vissen

die dreigen uit te sterven, zoals Coelacant. Namen van atoomdeeltjes, zoals Foton; of van chemische bestanddelen, zoals Strontium; of louter klankcombinaties, zoals Trumpf, Flips, Kotor. Over het algemeen waren het namen met veel o's, hoewel niet noodzakelijk rond, soms waren ze vierkant met veel ribbels en uitsteeksels. Soms leken ze op namen van ziektes, of deden ze me denken aan een honden- of kattennaam, maar of ze dat ook echt waren? Bijvoorbeeld Nostos. Af en toe noemde hij me Nostos. Het klonk me in de oren als de naam van een hond, om precies te zijn van een bull-terriër of bulldog. Toch betekent het 'terugkeer' in het Grieks. Dat wist ik niet, ik heb enorme culturele lacunes. En als ik het al wist, dan was ik het vergeten. Wist hij het nog?

Dezer dagen heb ik me bezig gehouden met het doorgronden van de betekenis van sommige namen die hij me gaf. Ik nam ze zoals ze kwamen, ik had geen tijd om erover na te denken of ze iets betekenden of niet. Slechts bij één naam, die van langere duur was, hechtte ik belang aan de betekenis. Kobold, hij noemde me een tijdlang Kobold. De naam beviel me, hij was troostvol en warm. Hij vertelde me dat kobolden gnomen van de duisternis waren. Ik protesteerde, want gnomen zijn erg lelijk. 'Maar vrouwtjes-gnomen zijn heel mooi,' antwoordde hij. Ik wist niet eens dat gnomen een vrouwelijke versie hadden, maar goed, ik vond het wel bij me passen, want in die tijd hield ik van het rijk van de duisternis en van de bescherming die onderaardse ruimten en souterrains bieden, en het had me niet kunnen schelen een kobold te zijn, een gnoom die onder de aarde woont, een ondeugende, verwarring zaaiende geest bezit en het stof laat opwaaien. In die dagen ontdekte ik bovendien tot mijn verrassing dat ze familie

zijn van de Griekse cobaloi, dwergachtige wezens die dol zijn op grappen, gnomen die overal de spot mee drijven en die bovendien deel uitmaakten van het hof van Dionysius, ongetwijfeld een van de favoriete goden van El Cometa.

Ik heb onderzocht wat de betekenis was van andere raadselachtige namen die hij me schonk. Muó, Eó, Onstra... En bij het uitpakken van de geschenken kom ik een aantal eigenaardigheden tegen. Muó is een deeltje dat lijkt op een elektron en slechts twee miljoenste delen van een seconde stabiel blijft... Eó is een tijdsinterval dat gelijk staat aan een miljard jaar. Goed, het zouden namen met een bedoeling kunnen zijn, of spelingen van zijn onderbewustzijn, gelet op zijn liefde voor de natuurwetenschappen. Maar Onstra? Naar mijn mening is het praktisch onmogelijk dat hij wist dat 'Onstra' in een zuidaziatische taal 'voor het laatst liefhebben' betekent. O, wat een toeval, echt een cobaloi-geintje!

Dus hou ik het ten slotte op de laatste naam die hij me gaf. Ik hou het op Lot. Wat niet afkomstig is van Lotaria, een Germaanse naam die lang geleden in de mode was; noch van Lotis, een nimf die voortdurend aan Priapus probeert te ontsnappen; noch van de tere lotusbloem. De naam heeft evenmin iets te maken met de bijbelse Lot, wiens vrouw zoals we weten in een zoutzuil veranderde omdat ze omkeek, wat heel goed had gekund. Maar nee, Lot kwam van Papalote, waarvan ik de betekenis ook heb moeten achterhalen. Hij riep namelijk op een van zijn laatste dagen plotseling 'Papalote!', en ik wist dat hij me riep, je weet het altijd wanneer je geroepen wordt door degene die je lief is, dus ik vroeg: 'Wat?'

Nogmaals, ik geloof niet dat hij me zo doopte om een bepaalde reden en dat hij de juiste betekenis wist, of mis-

schien ook wel, dat weet ik niet. In elk geval ben ik er nu achtergekomen dat papalote, vlinder in het Nahuatl, de Mexicaanse versie van een vlieger is, een vlieger die kinderen in de lucht oplaten. Na enkele dagen werd het Lote en vervolgens Lot. Lange namen werden meteen de dagen daarna ingekort. De korte versie hield langer stand, kwispelstaartend alvorens te verdwijnen. Maar deze keer waren wij eerder weg. Zodat ik Lot overhield. Net als een vlieger had Lot er een uitgesproken behoefte aan door twee kundige handen te worden gehanteerd. Niets ter wereld vond ze leuker dan met talent gehanteerd te worden, hoewel ze uiteindelijk altijd deed waar ze zin in had. Het krenng.

Wat hem aangaat, staat het al vast. Ik zal hem El Cometa noemen, wat zowel de vlieger als de komeet betekent. Het is de bijnaam die hij had in de tijd waarin ik hem leerde kennen. Ik weet niet waarom ze hem zo noemden, maar ik kan me duizenden motieven voorstellen: omdat vliegers en kometen altijd ontsnappen. Omdat ze warmte uitstralen. Omdat ze een lang lichtend spoor achterlaten. Omdat ze licht lijken, licht op een afstand, zoals zijn etherische en leptosome lichaam, met zijn gestalte in de verte, slank en langgerekt. Omdat hij (zoals een komeet in de ruimte) altijd terugkeerde, maar zoals het met kometen in de ruimte gaat, bestond er altijd een vermoeden dat hij niet terug zou keren.

Cometa... Een vast traject. Een onregelmatige vorm. Verzengend ijs en bevroren vuur, zoals het gedicht dat hij zo meesterlijk voordroeg. Cometa. Ik had hem gekozen als personage van een roman die ik aan het schrijven was. Natuurlijk bleef de roman liggen. Je hoeft je geen meer van

verbeelding voor te stellen om een bad in te nemen als je plotseling door een complete oceaan overstroomd wordt. In elk geval paste de naam bij hem. En nu nog meer. Want als kometen uiteenvallen, veroorzaken ze sterrenregens om zich heen. En dat klopt, af en toe. In de nachten van extreme duisternis wachten we erop. En altijd komen ze.

Ik sta op. Ik ga naar mijn dochter kijken. Ze slaapt. 'Púlix...' ik streel haar. Zoals elke avond trek ik de Asterix weg die haar vader haar cadeau gaf en waar ze met haar wang op ligt. De afdruk elke avond op haar huid. Ik noem een paar namen van vaderlijke herkomst en nog een paar die ik zelf verzin. Dan ga ik weer naar bed. Overdag kom ik vrijwel niet in beweging, ik geloof dat ik dat al heb gezegd. Hoewel ik de laatste tijd nooit weet of ik iets gezegd heb of niet. 's Ochtends beantwoord ik brieven. En ik schrijf. Aan mezelf. Aan anderen. Aan mijn hele lijst adressen. De hele ochtend ben ik in verbinding met mijn computerscherm. Om te schrijven hoeft je vrijwel niet te bewegen. Alleen je vingers, een heel klein beetje, op het toetsenbord, alsof je met ingeschakelde geluiddemper een eindeloze symfonie speelt. Ik ben bang om te bewegen. Alsof mijn lichaam bij de geringste plotselinge beweging kan instorten, als een kaartenhuis. Dat gevoel heb ik. Dus blijf ik voor het scherm zitten tot mijn dochter 's middags thuiskomt. Even later komt de zus van El Cometa, teer als een elf, warm en stralend als een vlam. Dan vult het huis zich met blijdschap omdat ze vrolijk zijn en elkaar aansteken. Dan komt het uur waarnaar ik gedurende enkele weken het meest zal uitzien. Het uur van de Campari. Of van de Ginfizz. Dan begint de zoete verdoving die aan de

avond voorafgaat, dat wil zeggen, het einde van de dag. Einde.

Zacht is de avond na de Campari. Ik dronk dat soort dingen alleen in hotels, op bepaalde plekken. Thuis dronken we eenvoudiger: wijn, gazeuse, bier, water. Niks moderniteiten, alles ouderwets. Maar ik vond het wel leuk een bepaalde drank te bewaren voor een bepaalde plek. Campari voor de hotels aan zee en voor ons hotel tegenover het klooster. De Ginfizz als we 's avonds uit gingen, alleen in Madrid. De plaatselijke sterke dranken voor landelijke etablissementen. Enfin, degenen die me kennen weten wel hoe strikt ik ben in mijn vaste gewoonten. Of wás, zou ik moeten zeggen. Want nu behoren al mijn gewoonten te veranderen. Waar is de encyclopedie van de cocktails? Die heb ik El Cometa lang geleden cadeau gedaan en hij heeft het boek nooit gebruikt. Hij was nooit erg verfiynd wat drank betreft, of liever gezegd, voor hem ging een goede orujo boven een cocktail, zodat hij het boek niet gebruikte.

Morgen ga ik een cocktailshaker kopen, als ik de encyclopedie kan vinden. En zo niet, dan koop ik een cocktailshaker en een encyclopedie. Ik heb nu een missie. Meer zelfs: twee. (Een missie, een missie, een missie!) Een missie is van fundamenteel belang. Met de afstandsbediening in de hand zit ik te zappen. Ik heb altijd gedacht dat ik, als ik ooit de beschikking over de afstandsbediening zou krijgen, naar de meest verwerpelijke programma's zou kijken en overdag naar het meest banale geklets zou gaan zitten luisteren, dat soort beeldbuisvervuiling waar hij niet naar kon kijken zonder in een diepe staat van depressie te vervallen, om welke reden de tv thuis nooit aan stond. Toch doe ik het niet. Ik heb alleen zin in zappen. Ik zoek niets. Af en

toe stop ik en blijf hangen bij een zin of een beeld, dat me hoe dan ook steeds weer naar dezelfde plek brengt. Nu ben ik stil blijven staan bij *The Purple Rose of Cairo*.

We zijn bij de scène waarin Baxter, de ontdekkingsreiziger met dat weke gezicht, het witte doek verlaat en zich tot Lilly richt, de serveerster uit New Jersey die zich onder het publiek bevindt, en tegen haar zegt: 'Juffrouw, ik zie dat u de film mooi vindt.' Verward kijkt Lilly om zich heen en vraagt: 'Hebt u het tegen mij?' Hij zegt met nadruk: 'U zit hier al de hele dag. U hebt deze film al vijf keer gezien.' Waarop zij weer vraagt: 'Hebt u het tegen mij?'

Arme Lilly, met haar eieren in haar schoot, sommige al slordig neergelegd. Als een schoolmeisje. Als je iets aan schoolmeisjes vraagt antwoorden ze altijd: 'Hebt u het tegen mij? Tegen mij?' 'Ja, meid, ja. Ik heb het tegen jou. Ik praat tegen jou.' Ze is niet bepaald het type vrouw dat het initiatief neemt, die Lilly. Een soort vrouwen dat mij vreemd is. Niet dat ik nou zo'n ondernemend persoon ben. Eigenlijk komt er van mijn initiatieven in de meeste gevallen niets terecht.

Maar ik heb ze wel, die initiatieven.